

Beszámoló
A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület
 2019. évi munkájáról
 Jóváhagyta a Közgyűlés.....
 I. változat

I. Kiemelt feladatok

2019-ben Egyesületünk 2 kiemelt feladatot vállalt:

- 1.) A LVIII. Országos Honismereti Akadémia sikeres megrendezése „*Noblesse oblige – A nemesség kötelez*”, A nemesség szerepe Magyarországon címmel Nyíregyházán 2019. július 8–12. között.
2. A már meglévő és eredményes munkakapcsolatunkat tovább szélesítjük, és tartalmilag elmélyítjük, összehangoljuk.

A kiemelt feladatokról a konkrét feladatok között kronológiai sorrendben számolunk be.

Általános összegzés:

- A megye településein igények szerint vettünk részt honismereti kiadványok, tanulmányok, dolgozatok megírásában, koordinálásában, lektorálásában.
- Kapcsolódtunk rendezőként, illetve intézményesített vagy egyéni résztvevőként más szervezetek által rendezett honismereti programokhoz.
- A Megyei Levéltár, a Jósza András Múzeum, a Nyíregyházi Egyetem Történettudományi Tanszéke, a Megyei Könyvtár által szervezett konferenciákon, könyvbemutatókon, kiállításokon mint a Honismereti Egyesület képviselői rendszeresen részt vettünk.
- A megye múzeumaival, helytörténeti gyűjteményeivel közös feladatvállalások előkészítésében, megtartásában rendszeres kapcsolatot tartottunk.
- Tagtársaink nagy számban és több helyen tartottak helytörténeti előadásokat.
- Egyesületünk hivatalosan is részt vett állami és nemzeti ünnepeinken, elnökségünk és tagtársaink számos ünnepi megemlékezést, előadást tartottak.

II. Konkrét rendezvények, programok kronológiai sorrendben

- **Március 2-án**, a Kemeccsén megrendezett XV. Honismereti Tudományos Emlékülésen egyesületünk az alapítás óta társszervezőként vesz részt. A konferencia ez évben az „Évfordulók-sorsfordulók - 1849–1919” címmel került megrendezésre. A konferenciát köszöntötte Lipők Sándor, Kemece polgármestere, dr. Szabó Géza történész, egyesületünk örökös tiszteletbeli elnöke és

Baracsi Endre, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke. Az országos szaktekintélyek mellett előadást tartottak: dr. Bene János elnök, Tóth Sándor és Lucza János tagtársunk.

- **Április 17-én** kilenc szervezet, illetve intézmény által rendezett közös ünnepségen köszöntöttük L. Tóth Lászlót, *Laci bácsit* a Váci Mihály Kulturális Központban 90. születésnapja, kiemelkedő, példaértékű kulturális, közművelődési életútja alkalmából.

- **Május 22-én** eredményes Közgyűlést tartottunk, ahol a törvényes előírásoknak megfelelően a következő napirendi pontokról döntöttünk:

- Beszámoló az Egyesület 2018. évi tevékenységéről
- A 2019. évi munkaterv előterjesztése, megvitatása, elfogadása
- Beszámoló a 2019. éves költségvetésről
- Közhasznúsági jelentés a 2018. évről
- Az Ellenőrző Bizottság jelentése a 2018. évi gazdálkodásról

- **Június 1-jén:** VII. Luby Emléknap Magyarban

Az emléknapi a Luby Társaság, a Sz.-Sz.-B. M. Honismereti Egyesület és a Luby Kastélymúzeum szervezésében került megrendezésre. A közös tagság, illetve elnökség révén a rendezvény szervezői, előadói között dr. Kiss Kálmán, dr. Borbély Balázs és elnökünk, dr. Bene János szerepelt értékes előadásokkal.

- **Június 7-én** a Haditengerészeti Világnap alkalmából megyénkben az első megnyitó és kiállítás Kemeceán került megrendezésre, Kemece Város Önkormányzata, a Sz.-Sz.-B. Megyei Hadkiegészítő Parancsnokság Hadisírgondozó Csoportja és Egyesületünk közös szervezésében.

- **Július 7-12.:** A LVII. Országos Honismereti Akadémia Nyíregyházán: A „Noblesse oblige – A nemesség kötelez” címmel, „A nemesség szerepe Magyarországon” alcímmel megrendezett országos konferenciát egy teljes éves felkészülés, szakszerű, gondos előkészítés és sikeres, jó hangulatú megrendezés jellemezte egész héten át. Erről adtak számot egyöntetűen az országból érkezett honismereti résztvevők, az Országos Elnökség képviselői, a megyénkből érkezett látogatók és résztvevők, valamint a sajtó képviselői.

A Honismereti Szövetség és a Sz.-Sz.-B. Megyei Honismereti Egyesület közös programjának számos, hosszútávra kiható, pozitív eredménye volt:

- Az ország területéről és határon túlról érkező résztvevők - 250 fő - színvonalas, sikeres rendezvénysorozaton vettek részt.
- Bemutattuk megyénk kiemelkedő szellemi, tárgyi, művészeti, történeti emlékeit, értékeit.
- A szervezésben, a tudományos munkában az elnökség - dr. Szabó Géza és dr. Bene János vezetésével - elismerést szerzett. A Jósza András Múzeum vezetői és munkatársai hasonlóképpen kiemelkedő munkát végeztek.
- A hiteles dokumentáció és értékelés céljából mellékletben közöljük a részletes anyagot.

- Az Akadémián kiemelkedő, több évtizedes honismereti munkásságukért dr. Szabó Géza, örökös tiszteletbeli alapító elnökünk Bél Mátyás-díjat, dr. Kiss Kálmán elnökségi tagunk Honismereti Munkáért Emlékérem kitüntetést vehetett át. Szívből gratulálunk nekik, és köszönjük eddigi munkájukat, további életükhöz sok sikert, jó egészséget kívánunk!

- **Augusztus 26-án:** a Megyei Levéltárral közös szervezésben „Hősök nyomában” címmel helytörténeti délutánt tartottunk, elnökünk, dr. Bene János és Kertész József százados (Nyíregyháza), Berei Károly (Nagykároly), Thoroczky Sándor (Szatmárnémeti) szakemberek részvételével.

- **Szeptember 26-án:** Dr. Hársfalvi Péterre emlékeztünk a Megyei Levéltárban, majd síremlékénél koszorúztunk.

- **November 15-én:** a Megyei Levéltárban több szervezet közös részvételével dr. Hársfalvi Péter Emléknapot tartottunk tudományos előadásokkal, személyes visszaemlékezésekkel.

- **December 9-én:** munkatervünknek megfelelően egyesületünk három tagja számolt be kutatómunkájáról szakmai bemutatók keretében:

- *Dr. Bene János* „Messze van a nyíregyházi kaszárnya” - A Nyíregyházi Helyőrség története címmel tartott előadást.

- *Dr. Bihari Albertné*, alapító titkár a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület sokrétű tevékenységét mutatta be.

- *Lucza János:* „Helytörténeti kutatások Kemeccsén” címmel összegezte eddigi helytörténeti munkáját, eredményeit.

- **December 11-én:** „Szabolcsi honvédek a szabadságharcban” című kiállítást rendezett és nyitott meg dr. Bene János *Tomasovszki Anitával*, a Megyei Könyvtár *igazgatónőjével* közösen Kemeccsén, a Városi Könyvtárban.

III. Munkakapcsolatok

1.) Székhelyünk a Jósa András Múzeum, egyben az otthonunk. Kapcsolatunk kölcsönös, korrekt, segítőkész. Érvényes ez a rendezvényekre, a programokra, az előadók személyére. Külön kiemelendő az Egyesületünk és a Jósa András Múzeum Baráti Körének kapcsolata.

2.) Ugyanígy kiemelkedő a Megyei Levéltár, annak vezetőinek és dolgozóinak, valamint az intézmény infrastruktúrájának hatása. A Levéltár népszerű sorozatainak rendszeres résztvevői, előadói, illetve rendezvényeinek rendszeres hallgatósága vagyunk. Több rendezvényünk színhelye a Levéltárban volt.

- 3.) A Luby Társaság elnöke és titkára Egyesületünk meghatározó személyiségei, elnökségünk tagjai. Jelentős számú önálló munkájukba, programjaikba aktívan bekapcsolódunk, közös programjaink is értékesek.
- 4.) Megyei kapcsolat: A Megyei Közgyűlés elnöke, alelnöke támogatja, segíti munkánkat. Baracsi Endre alelnök, aki egyben a Megyei Értéktár Bizottság elnöke is, Egyesületünk munkáját a megye értékei között tartja számon.
- 5.) A Megyei Könyvtár, a Nyíregyházi Egyetem, a Bessenyei Társaság és a Móricz Zsigmond Kulturális Egyesület rendezvényei sikeresek, és kiemelkedő helytörténeti vonatkozásokkal rendelkeznek.
6. Példás a kapcsolatunk a Kelet-Magyarország napilappal.

IV. Pénzügy, gazdálkodás

A 2019. évet záró Pénzügyi Beszámoló, a Közhasznúsági jelentés, Statisztikai jelentés, a Főkönyvi kivonat szolid, törvényes pénzügyi felhasználásról adtak számot.

2018. október 1-jétől minden hónapban Banki számlakivonatot elektronikusan elküldtünk a Felügyelő Bizottságnak.

Sikeres és eredményes volt a Dr. Bene János elnök úr általában koordinált pályázati támogatások felhasználása a Nyári Nyíregyházi Országos Honismereti Akadémia megrendezéséhez.

A visszafizetési kötelezettség nélkül kapott támogatás, juttatás 678.000Ft -volt, melyből önkormányzattól kapott 333.000Ft volt.

A felhasználásának és dokumentációjának Lucza János titkár volt a személyes felelőse.

Kiemeltek kell köszönetünket kifejezni az Elnökség valamennyi tagjának, tagtársainknak, a Jósa András Múzeum vezetőinek és dolgozóinak, Dr. Kiss Kálmán elnökségi tagnak és Mille Miklósné könyvelőnek önzetlen, kiemelkedő tevékenységükért.

V. Szervezeti élet

2019-ben 8 alkalommal Elnökségi ülést, 1 alkalommal Közgyűlést tartottunk, 3 alkalommal pedig Országos Elnökségi ülésen vettünk részt.

Az elnökségi ülések időpontjai: január. 21., 28., február. 11., március 11., március 26., április 11., augusztus 26., november 19.

A közös Országos Elnökségi ülések február 5-én, március 8-án és május 31-én Nyíregyházán voltak megtartva.

A Közgyűlés időpontja: május 22. volt.

Az Országos Honismereti Akadémia megszervezése és megtartása kiemelkedő feladat volt, amelyet az Országos Honismereti Szövetség 2020. május 15-i Online Közgyűlése írásban is sikeresnek minősített.

Több társszervezet programjában is részt vettünk. Köszönet a rendszeres résztvevőknek, előadóknak!

E fórumon külön kiemeljük az Elnökség valamennyi tagjának önzetlen munkáját az Országos Honismereti Akadémia megszervezésében, megtartásában.

A két elnökünk, dr. Szabó Géza örökös tiszteletbeli és dr. Bene János címzetes múzeumigazgató, Egyesületünk elnöke kiemelkedő mennyiségű és minőségi munkát végeztek. Köszönetet mondunk Mile Miklósné könyvelőnek önzetlen pénzügyi, gazdasági, statisztikai munkájáért.

A 2019. évet eredményesnek, kiegyensúlyozottnak értékeljük.

Nyíregyháza, 2020. május 22.

(Melléklet: 5 oldal)

Dr. Bene János
elnök

Meghívó

„Noblesse oblige – A nemesség kötelez”
A nemesség szerepe Magyarországon

LVII. Országos Honismereti Akadémia
Nyíregyháza, 2019. július 8-12.

Fővédnökök:

Nagykárolyi gróf Károlyi László
Dr. Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának minisztere

Védnökök:

Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke
Dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza MJV. polgármestere

Július 7. (vasárnap)

- 15.00 Beérkezés, regisztráció a szálláshelyeken
18.00 Jótékonyági bál – Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme

Július 8. (hétfő)

- 7.30 – 8.30 Reggeli
9.00 – 13.00 A XLVII. Országos Honismereti Akadémia megnyitása – Megyeháza díszterme
Köszöntők: Dr. Horváth Zita, felsőoktatásért felelős helyettes államtitkár
Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés elnöke
Dr. Vinnai Győző, országgyűlési képviselő
Dr. Kovács Ferenc, Nyíregyháza MJV. polgármestere
Dr. Bene János, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Honismereti Egyesület elnöke
Megnyitó: Debreczeni-Droppán Béla, a Honismereti Szövetség elnöke

Szalagfelkötés – OHA-vándorbot
Kitüntetések, díjak átadása

Nyitó előadás
Dr. Csorba László: A nemesség szerepe a magyar történelemben

- 13.00 – 14.00 Ebéd
14.00 – 19.00 Faültetés és városnézés szakmai vezetéssel
19.00 Fogadás a Városházán

Július 9. (kedd)

- 7.30 – 8.30 Reggeli
9.00 – 12.30 *Plenáris ülés* – Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme
Levezető elnök: Debreczeni-Droppán Béla

Dr. Weisz Boglárka: A középkori magyar nemesség és az adópolitika – a legújabb kutatások tükrében

Dr. Novák Ádám: A magyar arisztokrácia reprezentációja a késő középkorban. Rezidencia, építészet, pecséthasználát.

Szünet

Dr. Varga Szabolcs: A nemesség szerepe a végvárrendszerben

Dr. Horn Ildikó: Erdély nemesi társadalma

Dr. Kökényesi Zsolt: Bécsi luxus – Magyar főúri reprezentáció a 18. században

13.00 – 14.30 Ebéd

14.30 – 18.00 *Plenáris ülés* – Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme
Levezető elnök: Dr. Kiss Kálmán

Dr. Fónagy Zoltán: a nemesség mindennapjai a „hosszú” 19. században
Dr. Joó András: Három politikai arcél a Horthy-korból: Kánya, Bánffy és Kállay
Dr. Csajányi Melinda: A magyar arisztokrácia megszűnésének folyamata
Szünet

Dr. Ispán Ágota Lidia: Arisztokrata családok életmódja, életstratégiája 1945 után
Dr. Szirmay Gábor: Nemesi identitás
Dr. Lukács László: Az árkádos házak a magyar népi építészetben - A nemesség alsó és középső rétegének esztétikai kultúrája

18.00 – 19.30 Vacsora

20.00-tól Látogatás a Sóstói Múzeumfaluba

Július 10. (szerda)

7.30 – 8.30 Reggeli

9.00 – 12.30 *Plenáris ülés* – Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme
Levezető elnök: Dr. Rémiás Tibor

Dr. Baracsi Endre: A nemesség emlékanyaga a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei értéktárban

Dr. Szabó Géza: Agráriusok és merkantilisták a 19-20. század fordulóján

Kujbusné Dr. Mecsei Éva: A nemességre vonatkozó irat-típusok kutatása

Szünet

Dr. Bene János: Katonaság és nemesség

Dr. Bodnár Mónika: A Serényiek hatása a gömöri népeletre

Pozsonyi József: A vásárosnaményi Eötvös-család

13.00 – 14.30 Ebéd

15.00 – 17.30 *Szekcióülések*

I. szekció: Jóna András Múzeum díszterme

A nemesség mecénás tevékenysége –

Levezető elnök: Kujbusné Dr. Mecsei Éva

II. szekció: az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme

A nemesség és a jobbgység – Levezető elnök: Dr. Takács Péter

III. szekció: Megyeháza díszterme

A nemesség épített öröksége – Levezető elnök: Szatmári István

18.00 – 19.00 Vacsora

19.00 Látogatás a Jóna András Múzeumba és a Kállay Gyűjteménybe

Július 11. (csütörtök)

6.30 – 7.30 Reggeli

7.30-tól *Tanulmányutak*

I. Hajóút a Tiszán – vezetők: Dr. Bene János, Lucza János

Tokaj (hajókikötő) – hajóút, a szabolcsi kikötőig autóbusszal– Tiszabercel (Bessenyei ház, szivattyútelep) – Paszab (szövőház) Szabolcs (földvár, Mudrány-kúria, Árpád-kori templom)

Vacsora a Csegei fogadóban

II. Nyírségi körút – vezetők: Dr. Rémiás Tibor, Holmár Zoltán

Baktalórántháza (Dégenfeld-kastély) – Kállósemjén (Kállay-kúria) – Nyírbátor (Báthori István Múzeum, templomok) – Vaja (Vay Ádám Múzeum, templom)

Vacsora a Vay Ádám Múzeumban

III. Szatmári körút – vezetők: Dr. Kiss Kálmán, Dr. Szabó Géza

Mátészalka (Szatmári Múzeum) – Nagygéc (Megmaradás temploma) – Csengersima (ref. templom) – Cégénydányád (Kölcsey-Kende-kúria)

Vacsora Cégénydányádon

Július 12. (péntek)

7.30 – 8.30 Reggeli

9.00 – 12.00 *Plenáris ülés* – Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium díszterme

Levezető elnök: Végső István

Szekcióvezetők beszámolója

Beszélgetés báró Bánffy Farkassal a mai erdélyi arisztokrácia életéről és tevékenységéről – Beszélgetőtárs: Debreczeni-Droppán Béla

Az Akadémia ünnepélyes zárása

(OHA-vándorbot átadása, elnöki zárszó)

A szervezők a változás jogát fenntartják.

JÓSA ANDRÁS
MŰZEUM
MAGYAR JÓSA ANDRÁS EMLÉKÉRE

nka
Nemzeti Kulturális Alap

MM
MAGYAR MŰVESZLETI
AKADÉMIA

SÓSTÓ-
GYÓGYFÜRDŐK ZRT.